

==

ROZHODNUTI

Č.j. S 90/99-230

V Brně dne 25. října 1999

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, ve správním řízení, zahájeném dne 2.9.1999 z vlastního podnětu podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve spojení s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., účastníkem řízení, kterým je Česká asociace pojišťoven, se sídlem v Praze, Na Poříčí 12, právně zastoupená JUDr. Jaroslavem Sodomkou, advokátem, se sídlem AK Sodomka, Souček, Jindra, Mokřý a partneři, U Prašné brány 3, Praha, na základě plné moci ze dne 14.10.1999, vydává po zjištění skutkového stavu a získání potřebných podkladů pro rozhodnutí a poté, co byla účastníku řízení dána možnost vyjádřit se k výsledkům šetření, toto

rozhodnutí:

Správní řízení, zahájené dne 2. 9. 1999 ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb. o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., účastníkem řízení, kterým je Česká asociace pojišťoven, se sídlem v Praze, Na Poříčí 12, spočívající v rozhodnutí mimořádného zasedání prezidia České asociace pojišťoven, se sídlem v Praze, Na Poříčí 12, dnem 9.8.1999, o zaslání dopisu ve věci -pojistné za pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v roce 2000 datovaném v Praze dne 9.8.1999 č.j. 294/M/99, vybraným členským pojišťovněm, se podle § 30 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád),

zastavuje.

Odůvo
dnění:

Rozhodné skutečnosti, které vedly Úřad pro ochranu hospodářské soutěže k zahájení správního řízení, průběh správního řízení

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen "úřad") zahájil dne 2. 9. 1999 správní řízení č.j. S 90/99-230 ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb.

(dále jen "zákon"), účastníkem řízení, kterým je Česká asociace pojišťoven, se sídlem v Praze, Na Poříčí 12 (dále jen "asociace"). Možné porušení zákona úřad spatřoval v tom, že mimořádné zasedání prezidia účastníka řízení rozhodlo dne 9.8.1999 zaslání dopisu ve věci -pojistné za pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v roce 2000 -datovaném v Praze dne 9.8.1999 č.j. 294/M/99, (dále jen "dopis asociace"), vybraným členským pojišťovnám, který obsahoval sdělení, že postačitelné pojistné pro rok 2000 za -(šlechty kategorie vozidel by mělo být alespoň na úrovni 112 % platného pojistného v roce 1999. Přílohou tohoto dopisu byl vzorec pro výpočet minimálního pojistného.

V rámci správního řízení úřad prověřoval, zda jednáním asociace nedošlo k porušení § 3 odst. 1 zákona ve spojení s § 3 odst. 2 písm. a) zákona.

§ 3 odst. 1 zákona zní: (citace) *"Veškeré dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení podnikatelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě (dále jen "dohody), které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží, jsou zakázané a neplatné, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud úřad nepovolil výjimku."* (Konec citace.)

§ 3 odst. 2 písm. a) zní: (citace) *"Zakázanými ve smyslu ustanovení odstavce 1 jsou zejména dohody, popřípadě jejich části, obsahující a) přímé nebo nepřímé určení cen, popřípadě jiných obchodních podmínek,"* (konec citace).

V této souvislosti je třeba zdůraznit působnost zákona podle § 2 odst. 1 písm. a) a § 2 odst. 2.

§ 2 odst. 1 písm. a) zákona zní: (citace) *"Tento zákon se vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen "soutěžitelé" j. "* (Konec citace.)

§ 2 odst. 2 zákona zní: (citace) *"Na svazy podnikatelů, komory, živnostenská sdružení a jiné formy sdružování podnikatelů (dále jen "sdružení podnikatelů" j, pokud jejich činnost může ovlivňovat hospodářskou soutěž, se ustanovení tohoto zákona použijí obdobně."* (Konec citace.)

Úřad se tedy v průběhu správního řízení zabýval tím, zda účastník správního řízení je sdružení podnikatelů, jehož činnost může ovlivňovat hospodářskou soutěž a zda se jednalo o rozhodnutí sdružení podnikatelů, které ve smyslu § 3 odst. 1 zákona vedlo nebo mohlo vést k narušení hospodářské soutěže.

Pro posouzení předmětu správního řízení si úřad vyžádal podklady a informace od účastníka správního řízení, dále si vyžádal údaje a odpovědi na konkrétní dotazy od všech pojišťoven -členů účastníka řízení, které dopis asociace obdržely a o stanovisko požádal též Ministerstvo financí, které je orgánem státního dozoru nad pojišťovnictvím.

Podle ustanovení § 12 odst. 6 zákona byl právní zástupce účastníka řízení dne 21.10.1999 seznámen s výsledky šetření před vydáním rozhodnutí. K výsledkům šetření nevznesl žádné připomínky.

Účastník

I.

řízení

Česká asociace pojišťoven, se sídlem v Praze, Na Poříčí 12, je zájmovým sdružením vytvořeným podle § 20f občanského zákoníku na organizaci a podporu vzájemné pomoci, spolupráce a zabezpečení zájmů pojišťoven a zajišťoven (dále jen „pojišťovny“). Asociace je právnickou osobou.

Z dokladů předložených úřadu účastníkem řízení vyplývá, že zájmové sdružení právnických osob "Česká asociace pojišťoven" bylo zaregistrováno u Obvodního úřadu v Praze 10 dne 8.12.1993. Z důvodu změny sídla zájmového sdružení -nové sídlo je Praha 1, Na Poříčí 12 -bylo toto zaregistrováno podle § 20 i, odst. 2, zák. č. 47/1992 Sb., u Obvodního úřadu MČ Praha 1 dne 20.10.1995 po registračním číslem 66/95.

Asociace působí na celém území České republiky a ve své činnosti se řídí stanovami. Jejím členy je k 1.9.1999 celkem 29 subjektů, jejichž předmětem činnosti je mj. oblast pojišťovnictví, dalších čtyři subjekty jsou přidruženými členy. K tomu stanovky uvádí, že členy asociace mohou být pojišťovny mající povolení k podnikání v pojišťovnictví ve smyslu zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, v znění pozdějších předpisů. Členy asociace nemohou být Všeobecná zdravotní pojišťovna a pojišťovny založené podle zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů. Stanovky dále uvádějí, že přidruženými členy asociace jsou pojišťovny na zkušební dobu 1 roku; 2 měsíce před uplynutím této doby mohou požádat o členství v asociaci nebo o prodloužení přidruženého členství nejdéle na dobu dalšího roku.

Ze stanov asociace vyplývá, že úkolem asociace je zejména:

- koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy pojišťoven ve vztahu k orgánům státní správy a dalším právním subjektům i ve vztahu k zahraničí,
- zpracovávat připomínky k právním předpisům týkajícím se pojišťovnictví, pojištění nebo jiných zájmů pojišťoven, a navrhnout legislativní úpravy,
- působit při odstraňování rozporů mezi členy asociace, dbát na dodržování pravidel hospodářské soutěže v souladu s právními předpisy a na dodržování zásad etického jednání a chování stanovených v Kodexu etiky v pojišťovnictví,
- na požádání soudů a jiných orgánů podávat posudky z oblasti pojišťovnictví,
- podporovat vědeckou činnost týkající se činnosti pojišťoven, uveřejňovat důležité poznatky případně vydávat odborné časopisy a publikace,
- propagovat význam pojištění a zlepšovat image pojišťovnictví,
- na základě požadavků členů asociace zabezpečovat a zprostředkovávat výchovu vzdělávání a organizovat výměnu zkušeností a spolupráci se zahraničím,

zabezpečovat zastoupení asociace v mezinárodních organizacích a jejich orgánech, spolupracovat při tvorbě sPQlečenských nadačních fondů a při sestavování evidence důležitých údajů,

působit v oblasti zábrany škod, zejména spolupracovat s orgány a organizacemi činnými v oblasti škodové prevence, podporovat tvorbu norem v této oblasti a na základě rozhodnutí členů asociace sdružovat a poskytovat prostředky na zábrannou činnost, úzce spolupracovat se středními a vysokými školami a dalšími teoreticko-výzkumnými pracovišti při výchově odborníků a rozvoji pojišťovací teorie a za tímto účelem podporovat vznik specializovaných sdružení pojišťovacích odborníků,

poskytovat služby v rámci svého předmětu činnosti a výnosy z nich používat na úhradu příslušných nákladů na tyto služby,

zakládat společnosti k zabezpečení plnění společných úkolů členů asociace.

Stanovy výslovně uvádí, že "Úkolem asociace však není vykonávat kontrolu řízení a organizace činnosti svých členů a kontrolu jejich obchodní strategie."

Nejvyšším orgánem asociace je shromáždění členů asociace. Do jeho působnosti dle stanov asociace bod 1.1.2. náleží: (citace)

"a) volit členy prezidia a kontrol ni komise, a to podle volebního řádu, kontrolovat jejich činnost a odvolávat je,

b) ukládat úkoly členům asociace,

c) rozhodovat o koncepci práce, plánu činnosti a rozpočtu asociace,

d) schvalovat roční závěrku a zprávu o hospodaření,

e) přijímat a vylučovat členy, pozastavovat členství,

f) schvalovat stanovy a jejich změny a další zásadní dokumenty určené

prezidiem,

g) rozhodovat o zániku a vypořádání majetku asociace. II

(Konec citace.)

Pro posouzení předmětu správního řízení úřad použil následující části stanov:

(citace):

„2. Prezidium 2.1. Prezidium je statutárním orgánem, který řídí činnost asociace. 2.2.

Do působnosti prezidia náleží zejména:

a) předkládat návrhy pro jednání shromáždění,

b) řešit spory mezi členy asociace, nebo k jejich řešení zřizovat ad hoc smírčí komisi,

c) jmenovat a odvolávat generálního tajemníka, předsedy sekcí a stálých pracovních skupin, řídit a kontrolovat jejich činnost,

d) rozhodovat o ,Jšech otázkách, které nejsou těmito stanovami svěřeny do působnosti jiného orgánu.

2.3. Prezidium má 9 členů, kteří jsou voleni shromážděním.

2.5. Prezidium je usnášeníschopné, jestliže je přítomná nadpoloviční většina členů prezidia. Jestliže není ve stanovách uvedeno jinak, je v platnosti usnesení prezidia třeba prostá většina hlasů přítomných členů prezidia. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas prezidenta asociace. Hlasuje se aklamací, pokud prezidium před zahájením hlasování nerozhodne o jiném způsobu.

3. Prezident a víceprezidenti asociace

i.i. Do působnosti prezidenta asociace náleží zejména:

- a) zastupovat asociaci navenek, jednat a podepisovat jejím jménem,
- b) řídit zasedání shromáždění, zasedání prezidia a zásadní jednání organizacemi v tuzemsku a zahraničí.

s
orgány a

6. Sekretariát

6.2. V čele sekretariátu stojí generální tajemník, kterého jmenuje a odvolává prezidium

6.5. Do působnosti generálního tajemníka náleží zejména:

- a) úzce spolupracovat s prezidentem asociace,
- b) poskytovat prezidentovi a členům asociace informace a dokumenty,
- c) jednat a podepisovat jménem asociace v rozsahu stanoveném prezidentem,
- d) vykonávat úkony v pracovněprávních věcech. "

(Konec citace.)

(

Prezidium dále zřizuje sekce a stálé pracovní skupiny, které předkládají doporučení pro jednání prezidia a plní jím uložené úkoly. Prezidium jmenuje a odvolává předsedu sekce a stálé pracovní skupiny. Předseda řídí činnost sekce nebo stálé pracovní skupiny a za svou práci je odpovědný prezidiu. Předseda sekce je oprávněn zřizovat dočasné pracovní skupiny. Působnost sekcí je vymezena v organizačním řádu asociace. Úřad zjistil, že tarifní skupina byla vytvořena jako komise ad hoc na 3. Zasedání sekce a pracovní skupiny pro pojištění motorových vozidel ve dnech 13. a 14. dubna 1994.

Úřad se zabýval především zápisem z mimořádného zasedání prezidia asociace dne 9.8.1999, na němž bylo přítomno 5 členů prezidia, a to: pp. Mráz, Bartoníček, Mříňkel, Morávek, Venuta. V zápise je uvedeno (citace):

„Na základě diskuse byly přijaty následující závěry:

- i. GT 1 zapracuje připomínky členů prezidia k návrhu dopisu z tarifní skupiny o vývoji škodního průběhu v i. pololetí 1999 a zašle ho neprodleně Pojistitelům. „,

(Konec citace.)

Na závěr v zápisu je uvedeno: "Schválil Ing. Vladimír Mráz, v.r. prezident"

Úřad konstatuje na základě zjištěných skutečností a citovaných bodů

stanov:

1. Asociace je sdružením podnikatelů podle § 2 odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb.
2. Do působnosti shromáždění členů asociace náleží pouze činnosti uvedené v bodě 1.1.2. stanov.
3. Do působnosti prezidia náleží rozhodovat o všech otázkách, které nejsou stanovami svěřeny do působnosti jiného orgánu (bod 2.2.d) stanov).
4. Prezidium neurčilo výsledky tarifní skupiny, projednávané na mimořádném zasedání prezidia dne 9.8.1999, jako zásadní dokument podle bodu 1.2.f) stanov, k jehož projednání a schválení by bylo zapotřebí shromáždění členů.

5. Prezidium je usnášení schopné, jestliže je přítomná nadpoloviční většina členů prezidia (bod 2.5. stanov). Členové prezidia jsou (strana 22 spisu): pp. Mráz, Bartoníček, Miínkel, Krajíček, Morávek, Parízek, Tacl, Venuta.

Na mimořádném zasedání prezidia asociace dne 9.8.1999 bylo přítomno 5 členů prezidia (pp. Mráz, Bartoníček, Miínkel, Morávek, Venuta) z devíti, to je

Prezidium bylo tedy ve smyslu usnášení schopné.

nadpoloviční většina.
bodu 2.5. stanov

6. Rozhodnutí prezidia, zakotvené v zápise z mimořádného zasedání prezidia dne 9.8.1999 pod bodem 1., v němž se uvádí: "GT zapracuje připomínky členů prezidia k návrhu dopisu z tarifní skupiny o vývoji škodního průběhu v 1. pololetí

1999 a zašle ho neprodleně Pojistitelům" není svěřeno stanovami do působnosti jiného orgánu a náleží tedy do působnosti prezidia podle bodu 2.2.d) stanov, resp. bodu 2.1. stanov. Zápis ze mimořádného zasedání prezidia dne 9.8.1999 byl prezidentem asociace schválen.

7. K závěru mimořádného zasedání prezidia dne 9.8.1999, že "GT zapracuje připomínky členů prezidia k návrhu dopisu z tarifní skupiny o vývoji škodního průběhu v 1. pololetí 1999 a zašle ho neprodleně Pojistitelům" bylo prezidium oprávněno podle stanov asociace. Rozeslání dopisu č.j. 294/M/99 ze dne 9.8.1999

pojistitelům (členům asociace) je důsledek rozhodnutí prezidia asociace a dopis je tedy oficiálním dokumentem asociace. Rozhodování o této věci" byl navíc přítomen prezident asociace Ing. Mráz, který je mj. oprávněn zastupovat asociaci navenek, jednat a podepisovat jejím jménem. GT byl dle bodu 6.5.c) stanov pověřen podepsáním a rozesláním dopisu č.j. 294/M/99.

Na podporu výše uvedených skutečností úřad konstatuje, že organizační řád účastníka řízení v článku III. Vydávání písemných dokumentů stanoví, že " *oběžné písemné pokyny, směrnice a příkazy pro práci sekretariátu a orgánu asociace, doporučení a metodické směrnice a informace pro členy asociace se vydávají podle pokynu schválených prezidiem. II*

Úřad na základě výše uvedených skutečností konstatuje, že na asociaci se vztahuje § 2

odst. 2 zákona, neboť je sdružením podnikatelů a může ovlivňovat hospodářskou soutěž. Úřad dále konstatuje, že asociace učinila rozhodnutí sdružení podnikatelů, tak jak je má na mysli díkce zákona v § 3 odst. 1. Toto rozhodnutí bylo po organizační stránce plně v souladu se stanovami a organizačním řádem účastníka řízení.

Rozhodné

• skutečnosti

1. Danou problematiku upravují následující právní normy a předpisy:

zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon č. 185/1991 Sb."),

vyhláška Ministerstva financí České republiky č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla,

zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla) (dále jen "zákon č. 168/1999 Sb.).

K těmto předpisům uvádí úřad
následující:

Zákon č. 185/1991 Sb. o
pojišťovnictví

Podle § 8 ve spojení s § 17 zákona č. 185/1991 Sb. je orgánem státního dozoru nad pojišťovnictvím Ministerstvo financí ČR. V § 18 odst. 1 písm. a) se stanoví, že výkon státního dozoru spočívá mimo jiné v kontrole dodržování i dalších obecně závazných právních předpisů, upravujících pojištění. Ustanovení § 26 téhož zákona obsahovalo zmocnění pro dozorčí orgán stanovit vyhláškou rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, včetně sazeb pojistného a určení pojišťovny, která bude pojištění odpovědnosti provozovat. Tento § 26 byl zrušen § 30 zákona č. 168/1999 Sb.

V hláška: MF ČR č. 492/1991 Sb. kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného
odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla očištění

Ministerstvo financí České republiky vydalo vyhlášku č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, v platném znění, která od 1.1.1992 nahradila předchozí právní úpravu. V § 1 se určuje k výkonu zákonného pojištění Česká pojišťovna a.s.

změně některých souvisejících zákonů (zákon o očištění od odpovědnosti z provozu vozidla)
Tento zákon byl publikován ve Sbírce zákonů České republiky, rozeslané dne
30.7.1999. Ve svém důsledku umožňuje, aby pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou
provozem vozidla poskytovala kterákoliv pojišťovna, které bude podle zákona č. 185/1999 Sb.,
o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, uděleno Ministerstvem financí povolení k provozování
pojištění odpovědnosti. Pojištění podle tohoto zákona začíná dnem 1.1.2000.

Zákon č. 168/1999 Sb. zároveň stanovuje pro přechodnou dobu 3 let hranici minimálního
pojistného, a to v § 3 odst. 5. a 6.

(citace)

*(5) Pojistné musí být stanoveno tak, aby byla zabezpečena splnitelnost závazků z pojištění
odpovědnosti, dostatečná tvorba technických rezerv podle zvláštního právního předpisu (J) a úhrada
příspěvku Kanceláři podle § 18 odst. 5. Minimální pojistné pro rok 2000*

*je stanoveno jako pojistné v zákonném pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem
motorového vozidla ze zvláštního předpisu pro rok 1999.*

*(6) Minimální pojistné podle odst. 5 se po dobu nejbližších 3 let od nabytí účinnosti tohoto
zákona každoročně zvyšuje v procentuální výši nárůstu spotřebitelských cen v předcházejícím
kalendářním roce stanovenou Českým statistickým úřadem. Pokud však v kalendářním roce zvýšení
škodného průběhu určité skupiny vozidel převyší průměrný nárůst spotřebitelských cen, v následujícím
roce se minimální pojistné takové skupiny vozidel zvyšuje o procentuální navýšení škodného průběhu, II*

(Konec

citace.)

Zároveň zákon č. 168/1999 Sb. stanovil možnost snížit v případě beznehodového průběhu po
roce pojistné o 5 % pod hranici minimálního pojistného a stanovil také hranice maximálního pojistného
v § 3 odst. 8.

(
citace)

"(8) Maximální pojistné nesmí být vyšší než minimální pojistné s navýšením o 30 %; "yplýlJá-li ze statistických údajů vyšší škodovost u vozidel, která jsou určena ke zvláštnímu líčelu, než je průměrná škodovost u ostatních vozidel zařazených do stejné skupiny, lze pOjiSt11é Zlýšit až do výše 1,5 násobku minimálního pojistného. "

(Konec
citace.)

Úřad konstatuje, že zákon č. 168/1999 Sb. umožňuje od 1.1.2000 vznik konkurenčního prostředí. V stup na relevantní trh je podmíněn udělením povolení Ministerstvem financí. Po dobu 3 let bude ve znění zákona č. 168/1999 Sb. stanovena minimální a maximální výše pojistného. Dopisem asociace byla navržena minimální úroveň, která se nacházela uvnitř intervalu hodnot stanovených zákonem č. 168/1999 Sb. jako minimální a maximální výše pojistného pro rok 2000.

2.

Důkazy

Registrace sdružení Č. 66/95 u Obvodního ÚMČ Praha 1 z 20.10.1995
Stanovy asociace platné od 17.3.1998 /
Zápis z mimořádného zasedání prezidia 9.8.1999
Dopis asociace č.j. 294/M/99 z 9.8.1999 představitelům vybraných členských pojišťoven
Seznam adresátů dopisu č. 294/M/99 z 9.8.99
Výroční zpráva asociace za r. 1998
Dopis asociace na úřad č.j. 55/MzJ99 z 14.9.99' (vyjádření k předmětu správního řízení)
Organizační řád asociace z 18.3.1996
Přehled sazeb pojistného na rok 2000, zpracovaný asociací a předaný na IvIF 10.5.1999
Dopis pojišťovny Allianz pojišťovna, a. s. z 27.9.99 na úřad, vč. příloh
Dopis pojišťovny CERTUSIA, pojišťovna a. s. č.j. 1.810/904/1999 z 20.9.1999
Dopis pojišťovny Kooperativa pojišťovna a. s. z 27.9.99 na úřad, vč. příloh
Dopis pojišťovny Česká podnikatelská pojišťovna z 23.9.99 na úřad
Dopis pojišťovny Česká pojišťovna a. s. č.j. OVV/ÚHS/17/99 z 27.9.99 vč. příloh Dopis pojišťovny ČESKO-RAKOUSKÁ POnŠŤOVNA a. s. z 23.9.99 na úřad, vč. příloh Dopis pojišťovny ČS ŽIVNOSTENSKÁ POnŠŤOVNA, a. s. č.j. 101/205/99 z 24.9.1999 a doplnění č.j. 101/206/99 z 24.9.1999, vč. příloh
Dopis pojišťovny Generali č.j. 1886/99 z 23.9.1999, vč. přílohy
Dopis pojišťovny Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s. z 24.9.1999 na úřad
" " " " " "
Dopis POjišťovny CHMELARSKA POnSTOVNA a. s. z 23.9.99 na úřad, vč. přílohy
Dopis pojišťovny IPB Pojišťovna, a. s. z 24.9.1999 na úřad, vč. příloh
Dopis pojišťovny Komerční pojišťovna, a. s. č.j. 584/1000/357/99 z 21.9.1999
Dopis pojišťovny KRAV AG-SACH z 20.9.1999 na úřad
Dopis pojišťovny Pojišťovna SLA VIA, a. s. z 22.9.1999 na úřad
Dopis pojišťovny Pojišťovna UNIVERSAL, a. s. z 23.9.1999 na úřad
Dopis pojišťovny UNIONPOnŠŤOVNA, A. S. z 20.9.1999 na úřad
Důkazy, týkající se rozhodnutí asociace o zaslání dopisu asociace, jsou zhodnoceny v části II.
Dopis pojišťovny Winterthur pojišťovna, a. s. z 20.9.1999 na úřad
odůvodnění tohoto rozhodnutí. Důkazy v podobě dopisů jednotlivých pojišťoven,
Dopis Ministerstva financí ČR č.j. 321/79450/1999 z 15.10.1999
obsahujících odpovědi na dotazy úřadu, jsou zhodnoceny v části V. odůvodnění tohoto rozhodnutí. Dopis Ministerstva financí, obsahující vyjádření k dotazům úřadu, je zhodnocen v samostatném bodu části V. odůvodnění tohoto rozhodnutí.

IV. Vymezení relevantního

trhu

Relevantní trh je chápán jako prostorový a časový souběh nabídky a poptávky takového zboží a služeb, které jsou pro uspokojení určitých potřeb z funkčního hlediska zaměnitelné. Je vymežován z hlediska věcného, geografického a časového.

V tomto správním řízení vymezil úřad relevantní trh následovně:

.věcně: Služba spočívající v poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla,

.geograficky: Územím České republiky,

.časově: Jako trh s trvalými dodávkami.

.

Věcné vymezení relevantního

trhu

Pro účely tohoto správního řízení byl relevantní trh pro rok 1999 pracovním vymezen po věcné stránce jako trh služby -poskytování zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Poněvadž se jedná o zákonné pojištění, poskytované na základě právního předpisu, není tato služba nahraditelná jiným druhem pojištění. Rovněž jediný soutěžitel na tomto trhu je stanoven právním předpisem. Na vymezeném relevantním trhu zaujímala a zaujímá monopolní postavení Česká pojišťovna a.s., neboť na základě právních předpisů je jedinou pojišťovnou, která tyto služby na území ČR poskytuje, což je dáno zákonem č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, a vyhláškou Ministerstva financí České republiky č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, v platném znění.

Zákon č. 168/1999 Sb. umožňuje na základě povolení Ministerstva financí poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla dalším soutěžitelům, proto dochází ke změně věcného vymezení relevantního trhu na trh služby poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Dle sdělení Ministerstva financí obdrželo do 13. října 1999 celkem 11 subjektů povolení k poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Protože rozhodnutí účastníka řízení se týkalo až takto věcně definovaného trhu, přistoupil úřad k tomuto věcnému vymezení relevantního trhu, „neboť“ pouze takto věcně vymezený trh mohl být rozhodnutím účastníka řízení ovlivněn. Vřad při tomto vymezení relevantního trhu přihlédl také ke skutečnosti, že § 26 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, který obsahoval zmocnění pro dozorčí orgán (Ministerstvo financí). stanovit vyhláškou rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, byl zrušen § 30 zákona č. 168/1999 Sb.

Geografické a časové vymezení relevantního trhu

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné. Po vyhodnocení těchto podmínek byl trh z hlediska geografického vymezen územím České republiky.

Z hlediska časového se bude jednat o trh trvalý, charakterizovaný průběžným poskytováním služeb dle zahájení činnosti jednotlivých pojišťoven.

Úřad konstatuje, že změny vlivem nabytí účinnosti -všech ustanovení zákona č. 168/1999 Sb. neovlivní geografické a časové vymezení trhu.

V. Právní analýza případu

Při právní analýze případu je nutno vycházet ze znění zákona v porovnání se zjištěnými skutečnostmi v rámci správního řízení. Konkrétně ze znění § 3 odst. 1, § 3 odst.2,

písm. a) zákona, v návaznosti na ustanovení, týkající se jeho působnosti, obsažená v § 2 odst. 1 písm. a) a § 2 odst. 2 zákona.

Ve stati II. Účastník řízení v odůvodnění tohoto rozhodnutí úřad analyzoval důvody pro které se na účastníka řízení vztahuje § 2 odst. 2 zákona a rovněž zdůvodnil, že účastník řízení realizoval rozhodnutí sdružení podnikatelů tak, jak je má na mysli § 3 odst. 1 zákona.

§ 3 odst.1 zákona zní: (citace) *"Veškeré dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení podnikatelů a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě (dále jen "dohody", které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží, jsou zakázané a neplatné, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud ministerstvo pro hospodářskou soutěž (dále jen "ministerstvo" J nepovolilo výjimku."* (Konec citace.)

§ 3 odst.2 písm.a) zní: (citace) *"Zakázanými ve smyslu ustanovení odstavce 1 jsou zejména dohody, popřípadě jejich části, obsahující*

a) přímé nebo nepřímé určení cen, popřípadě jiných obchodních podmínek," (konec citace).

V dalším šetření se úřad zabýval, zda se ve smyslu § 3 odst. 1 zákona jednalo o rozhodnutí sdružení podnikatelů, které vedlo nebo mohlo vést k narušení hospodářské soutěže na vymezeném relevantním trhu.

Z podkladů vyžádaných od účastníka správního řízení úřad zjistil, že dopis asociace obdrželo celkem 17 pojišťoven, členů asociace. Tyto pojišťovny na dotaz úřadu potvrdily, že dopis asociace obdržely dne 10.8.1999, pouze jedna z nich jej obdržela dne 11.8.1999. Všechny tyto pojišťovny, jejichž seznam je založen ve spise (spis str. 90), byly úřadem obeslány písemnými dotazy. Na základě jejich vyhodnocení úřad zjistil, že čtyři z těchto pojišťoven c příslušné povolení Ministerstvo financí nepožádaly a předmětnou záležitostí se nijak nezabývaly. Jedna další pojišťovna uvedla pouze, že dopis asociace nevyužila a pokládala jej za orientační. Pro posuzování odpovědí na úřadem dále položené otázky vycházel úřad pouze z podkladů od dalších 12 poj i ťoven, které dopis asociace obdržely, o povolení Ministerstv financí požádaly a zodpověděly dotazy úřadu.

Na dotaz úřadu, jakým způsobem byl dopis asociace využit, odpověděla pouze jedna pojišťovna, že bylo přihlédnuto k údajům, které asociace svým dopisem poskytla, a to zejména při tvorbě předpokladů pro obchodní plán.

Další z pojišťoven (Česká pojišťovna a.s.) uvedla, že informace obsažené v dopise sama předala, proto dopis nevyužila. Cesko -rakouská pojišťovna sdělila, že v tarifní skupině měla svého zástupce a rámcový obsah dopisu asociace znala již dříve.. Ostatní pojišťovny

uvedly, že dopis asociace vzaly na vědomí a považovaly jej pouze za obecnou informaci. Chmelařská pojišťovna, a.s., uvedla, že žádost o licenci byla zpracována ještě před doručení dopisu, obdobně Allianz pojišťovna, a.s., sdělila, že její sazebník a obchodní plán měly v době doručení dopisu již finální podobu a informace z dopisu k žádným změnám nevedly.

Na dotaz úřadu ohledně využití informací z dopisu asociace při zpracování obchodního plánu pojištění odpovědnosti odpovědělo 8 pojišťoven, že tyto informace nevyužily vůbec nebo že předané informace nevedly ke změnám obchodního plánu. Dvě pojišťovny uvedly, že využily dříve z asociace předané statistické údaje. Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., uvedla, že využila informace z přílohy dopisu, která se týkala podílu provizí.

Union pojišťovna, a.s., uvedla, že vzhledem k tomu, že nebyly dosud zpřístupněny.

hodnověrné statistické informace o vývoji sledovaného průběhu uvedeného pojištění v uplynulých letech ve struktuře, která by ul'IOžňovala použití matematických metod při výpočtu sazeb, byly vzorce a některé koeficienty uvedené v příloze dopisu použity pouze jako

'zdokumentování metod výpočtu, nikoliv jako výpočet konkrétních sazeb.

Na dotaz úřadu, zda použily metodiku výpočtu výše pojistného pro pojištění odpovědnosti podle přílohy dopisu asociace, uvedlo 9 pojišťoven, že tuto metodiku nepoužily, jedna pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. uvedla, že využila dřívějších údajů České pojišťovny a.s., a tarifní skupiny asociace, Allianz pojišťovna, a.s., sdělila, že údaj z dopisu posloužil pouze k překontrolování výše již předtím stanoveného pojistného, Union pojišťovna, a.s., zaujala k tomuto dotazu stejné stanovisko jako k dotazu úřadu o využití dopisu asociace.

Úřad se dále dotázal, jakým způsobem byla výše pojistného stanovena, zda např. výpočtem či odhadem. Z odpovědí pojišťoven vyplynulo, že volily vlastní postupy, které většina z nich úřadu popsala či doložila.

Úřad na základě výše uvedených informací od pojišťoven shrnul své závěry takto:

Je prokázáno, že dopis obdrželo celkem 17 pojišťoven, z nichž čtyři sdělily, že se rozhodly o povolení pro pojištění odpovědnosti nepožádat. Odpovědi zbylých 13 pojišťoven nepotvrdily, že by sdělení obsažené v dopise asociace ovlivnilo jejich podnikatelské rozhodování při tvorbě obchodních plánů či návrhu výše pojistného pojištění odpovědnosti. Pouze jedna pojišťovna sdělila, že k údajům z dopisu asociace bylo přihlédnuto, zejména při tvorbě předpokladů pro obchodní plán. Další pojišťovna sdělila, že údaj z dopisu asociace posloužil ke kontrole již předtím stanoveného pojistného. Úřad zjistil, že pojišťovny své obchodní plány dokončily buď před obdržení dopisu asociace nebo nejpozději do 7 dnů po

jeho obdržení. Na Ministerstvo financí předávaly pojišťovny své obchodní plány v období od 13.8.1999 do 24.8.1999.

Pro posouzení možného vlivu dopisu asociace na stanovení konkrétních sazeb pojištění odpovědnosti pro jednotlivé kategorie vozidel, úřad od pojišťoven, které dopis obdržely, vyžádal tak stanovené sazby pojistného na rok 2000.

Úřad zjistil, že hodnoty na úrovni 112 % pojistného pro jednotlivé kategorie vozidel se pohybují zhruba ve středu rozmezí sazeb jednotlivých pojišťoven pro jednotlivé kategorie vozidel. Úřad zjistil, že pojišťovny navrhly své sazby pojištění pro jednotlivé kategorie vozidel pro r. 2000 i ve výši rovné sazbám pro tyto kategorie v r. 1999 a také ve výši méně než 112 % i více než 112 % sazeb pojistného pro tyto kategorie vozidel v r. 1999. Úřad konstatuje, že nelze prokázat přímou vazbu mezi dopisem asociace a stanovením sazeb pojistného pro jednotlivé kategorie vozidel a pro jednotlivé pojišťovny pro r. 2000.

Úřad vyžádal od účastníka řízení také podklady, týkající se činnosti tarifní skupiny. Dále úřad vyžádal složení této tarifní skupiny v době před přípravou dopisu asociace. Úřad konstatuje, že její členy byly zá~tup,?i poji~t'oven -Allianz yojišť'ovna, a.s., Generali

Pojišť'ovna a.s., CESKO-RAKOUSKA POnSTOVNA, a.s., Česká pojišť'ovna a.s. a

„v“
Kooperatva,
POJlstovna, a.s.

Úřad dále vyžádal všechny výstupy tarifní skupiny. Zjistil, že tarifní skupina provedla vypracování 4 variant sazeb minimálního pojistného pro r. 2000, které se od sebe odlišují. D sdělení adresovaného prezidiu asociace, GT a předsedovi sekce pro pojištění motorových vozidel preferovala tarifní skupina jednu z variant (viz spis str. 199). Tato varianta byla úřadem použita pro porovnání se zaslanými přehledy tarifí jednotlivých pojišťoven pro r. 2000. Úřad při tomto porovnání vyšel z toho, že bez ohledu na dopis asociace byla tato varianta tarifní skupiny přístupná od 6.5.1999 všem pojišťovnám, které měly zastoupení

v tarifní skupině. Úřad zjistil, že sazby jednotlivých pojišťoven se podstatně liší od variant tarifní sktlpiny, a to bez ohledu na to, zda zástupci pojišťoven byli či nebyli členy tarifní skupiny.

Úřad také nezjistil, že by jednotlivé pojišťovny využily vzorce pro výpočet minimálního pojistného, který byl uveden v příloze dopisu. Pojišťovny zvolily vlastní postupy, které většina z nich úřadu doložila nebo popsala.

Úřad dále konstatuje, že dopisem asociace byla navržena minimální úroveň, která se nachází uvnitř intervalu hodnot, stanovených ve smyslu ust. § 3 odst. 5, 6 a 8 zákona Č. 168/1999 Sb., při čem pojišťovny využily při stanovení pojistného pro jednotlivé kategorie vozidel prakticky celého rozpětí tohoto intervalu bez akceptování uvedené hranice a touto navrženou minimální úrovní se neřídily.

Vy iádření Ministerstva

financí Úřad se obrátil s dotazy na Ministerstvo financí (dále jen "MF"), které je orgánem státního dozoru nad pojišťovnictvím. Dne 15.10.1999 úřad obdržel dopis MF č.j. 321/79450/1999 ze dne 15.10.1999, němž se mj. uvádí, že povolení k provozování pojištění odpovědnosti bylo uděleno v dnech 11. a 13.10.1999 celkem 11 subjektům.

Dále MF v dopise uvádí, že stanovení hranice minimálního pojistného na úrovni 112 % pojistného, platného pro rok 1999, pokládá MF za velmi optimistický předpoklad dalšího vývoje škodního průběhu v daném pojištění z důvodu velmi nepříznivých trendů v meziročním nárůstu pojistných plnění, vyplacených za domácí pojistné tžálosti. :MF

nepovažuje doporučení asociace svým členským pojišťovněm kalkulovat minimální pojistné za všechny kategorie vozidel nejméně na úrovni 112 % pojistného platného pro rok 1999 za překročení kompetencí této asociace.

Dále IvIF sdělilo, že tím, že se jedná o doporučení, navíc založené na dostupných statistikách škodního vývoje v zákonném pojištění dané odpovědnosti, nelze postup asociace podle názoru IvIF považovat za omezení samostatného rozhodování členských pojišťoven. Naopak ho lze chápat jako snahu o zabránění finančním problémům, vyplývajícím z podhodnocení pojistného rizika, které je v daném případě značně vysoké.

Navrženou metodiku výpočtu pojistného v jeho netto výši považuje MF za přínos při kalkulaci pojistného členskými pojišťovněmi.

Porovnáním obchodních plánů, které jsou obsahem žádostí o udělení povolení k provozování daného pojištění odpovědnosti, podaných jednotlivými pojišťovněmi, nedošlo IvIF k závěru, který by potvrdzoval vliv předmětného dopisu na rozhodování pojišťoven. Při stanovování tarifů vycházely tyto pojišťovny ze svých vlastních výpočtů.

Pokud se jedná o shodné tarify pro rok 2000 ve vazbě na kategorie vozidel, IvIF při udělování povolení z pojišťovněmi předložených materiálů žádnou takovou skutečnost neshledalo.

Z vyjádření MF učinil úřad závěr, že orgán státního dozoru nad pojištnictvím nezjistil vliv dopisu asociace na postup jednotlivých pojišťoven. K vyjádření MF úřad přihlédl při konečném zhodnocení.

VI. Judikáty EU

Úřad ve správním řízení postupuje výlučně dle zákona, ale přihlíží též k judikátům EU. Úřad k problematice, řešené v tomto správním řízení, uvádí následující judikáty Evropské komise:

1. OJ L35/21, 5.12. 1984 German Association of Property Insurers (Německá asociace pojistitelů majetku) vydala doporučení o znovuzavedení stabilních a variabilních podmínek v pojištění proti požáru a v pojištění následujících škod, které zakládalo, dle rozhodnutí komise, porušení článku 85. Doporučení asociace bylo založeno na možnosti spolupráce pojišťoven při kolektivní analýze statistiky škod a následném použití těchto výsledků při tvorbě praktických směrnic. V tomto případě byl trh vymezen jako trh pojištění průmyslu proti požáru, včetně následujících škod a na trhu zajištění byl vymezen subtrh zajištění průmyslu proti požáru, včetně následujících škod. Na takto vymezeném subtrhu zajištění mají extrémně silnou pozici specializované německé zajišťovny, což jim umožňuje kdykoliv jednat v souladu se svými obchodními partnery, přímými pojistiteli, ve věcech zásadního významu.
2. IV /32.262 20.12.1989 Concordato Incendio vyzvala své členy k tomu, aby převzali jako bázi pro jejich tarifní sazby pojistné sazby průmyslového pojištění proti požáru, které jsou založeny na statistických souhrnech orgánů Concordato. Zároveň tato asociace doporučila svým členům převzít obecné podmínky vypracované touto asociací. V tomto případě byl na trhu pojištění proti požáru vymezen subtrh průmyslového pojištění proti

požáru. Komise vzala v úvahu, že prostřednictvím smluv dochází k zlepšení výroby a distribuce a tyto dohody přinášejí užitek zákazníkům a Concordato není v takové pozici, aby eliminovalo soutěž na významné části trhu. Závěrem komise konstatovala, že v tomto případě dané dohody, tarify a obecné podmínky splňují podmínky dle článku 85 (3) a nevztahuje se na ně tedy obecný zákaz dle čl. 85 (1).

K těmto judikátům úřad přihlédl při věcném vymezení relevantního trhu.

3. IV/30.804, 30.3.1984 -NUOVO CEGAM (Italská asociace pojistitelů technických rizik)

vydala dohody jejích členů, které mohly na úrovni přímého pojištění potenciálně omezit soutěž pojišťoven ve výši pojistného a pojistných podmínkách, na úrovni soupojištění omezila výběr soupojistitelů pouze na členy asociace a na úrovni zajištění dohoda obsahovala dva proti soutěžní prvky, omezila členům možnost výběru zajištětele a omezila svobodu zajištětelů ve stanovení pojistné sazby a obchodních podmínek. Trh byl vymezen jako trh pojištění technických rizik. Komise v tomto případě došla k závěru, že asociace nemůže eliminovat soutěž v daném sektoru. K tomuto zjištění ji vedly především tyto skutečnosti: Vymezení standardních tarifí na úrovni základního pojištění, které provedla asociace, se jeví jako akceptovatelné v případě, že nebrání členům vymezit konečné pojistné pro vymezené pojistné riziko; podmínky, které by dojednali pojistitelé se zajištěteli, by byly výrazně horší, pokud by jednali samostatně než pokud za ně jedná asociace jako orgán; struktura vymezeného relevantního trhu je taková, že členové asociace ovládají 26 % trhu a nejsilnější subjekt, který není členem asociace, kontroluje 25%.

K tomuto judikátu úřad přihlédl při posouzení chování asociace.

Vn. Závěr

Úřad posoudil všechny nashromážděné podklady pro rozhodnutí, zhodnotil je jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech.

Úřad konstatuje, že rozhodnutí mimořádného zasedání prezidia asociace, učiněné dne 9. 8. 1999, o zaslání dopisu asociace č.j. 294/M/99, ze dne 9. 8. 1999, ve věci pojistného za pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v roce 2000, vybraným členským pojišťovnám, je rozhodnutím sdružení podnikatelů podle § 2 odst. 2 zákona.

Dopis asociace obsahoval sdělení, že postačitelné pojistné pro rok 2000 za všechny kategorie vozidel by mělo být alespoň na úrovni 112 % platného pojistného v roce 1999.

Úřad nezjistil, že toto rozhodnutí vedlo nebo mohlo vést k narušení hospodářské soutěže na trhu služby poskytování pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Úřad přihlédl také ke skutečnosti, že orgán státního dozoru nad pojišťovnictvím nezjistil vliv dopisu asociace na postup jednotlivých pojišťoven.

Úřad rozhodl tak, jak je ve výroku uvedeno, neboť odpadly důvody vedeného. správního řízení.

!

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

;

;

.. "" ~ "" //

Y I? t ~ ~ ~ ~ ~ t t t é :: ?

Ing. Stanislav mařík, CSc.
pověřený řízením III. výkonného odboru

--

Obdrží:

1 x JUDr. Jaroslav Sodomka, se sídlem Advokátní kancelář Sodomka, Souček, Jíndra, Mokrý a partn.
U Prašné brány 3, 11000 Praha 1, právní zástupce České asociace pojišťoven .

lx spis

--